

Nyári betakarítási munkákkal kapcsolatos tűzvédelem

A nyári betakarítási munkák elvégzése nagy igénybevétel a mezőgazdaság területén dolgozóknak. A nehéz munka mellett e tevékenység igen tűzveszélyes, amelyre kellő körültekintéssel lehet csak felkészülni, ezért különösen fontos a betakarítási munkálatokban részt vevő erőgépek tűzvédelme, az aratásra, illetve a tarló és növényi hulladékok égetésére vonatkozó szabályok ismerete, betartása.

A mezőgazdaság tűzvédelmi jogszabályi, így kötelező előírásai közül számos tétel megváltozott, mely vonatkozik a betakarításra és az ahhoz kapcsolódó munkálatokra.

Az Országos Tűzvédelmi Szabályzat előírása alapján a nyári betakarítási munkákban dolgozó erő- és munkagépek tulajdonosainak a gépek tűzvédelmi felülvizsgálatát (a gépek szemléjét) a munka megkezdését megelőzően el kell végezni.

A 28/2011. (IX.6.) BM rendelet (Országos Tűzvédelmi Szabályzat) a következőképpen rendelkezik:

A kalászos termény betakarítási, kazalozási, szalma-összehúzási és bálázási munkáiban csak az a tűzvédelmi követelményeknek megfelelő, legalább egy, a vonatkozó műszaki követelményeknek megfelelő, legalább 21A és 113B vizsgálati egységű tűzoltásra alkalmas tűzoltó készülékkel is ellátott erő- és munkagép, valamint egyéb jármű vehet részt, amelynek tűzvédelmi felülvizsgálatát a betakarítást megelőzően az üzemeltető elvégezte. A jármű megfelelőségéről szemle keretében kell meggyőződni, amelynek tervezett időpontját 8 nappal előbb írásban az illetékes I. fokú tűzvédelmi hatóságnak be kell jelenteni. A szemléről jegyzőkönyvet kell készíteni, amelynek 1 példányát a járművön el kell helyezni és a szemlét követő 8 napon belül az I. fokú tűzvédelmi hatóságnak meg kell küldeni.

A szemlét megelőző napon szikrapróbát kell végrehajtani és arról jegyzőkönyvet kell készíteni.

Tűzvédelmi gépszemlén való részvétel feltételei:

- A szemlén tiszta-lemosott állapotban kell megjelenni az erő-és munkagéppel,
- a jármű elektromos hálózatának kötegeltnak kell lennie, azon szakadás nem lehet,
- az elektromos hálózat faláttöréseknél történő átvezetésénél éles szegély nem lehet, csak gumigyűrű,
- a jármű áramtalanító kapcsolóját megkerülő az akkumulátorról direktben működő plusz fogyasztó nem megengedett (Pl: rádiós magnó, ventilátor, kiegészítő adapter),
- üzemanyag és kenőanyag rendszerének épek kell lennie, üzemanyag és kenőanyag folyás nem megengedett,
- az akkumulátornak tisztának és nehezen éghető anyaggal burkoltnak kell lennie, mely a villamosságot nem vezeti,
- kipufogó rendszerének épek kell lenni, abban szikrafogónak kell lennie,
- a biztosíték táblában csak megfelelő biztosíték lehet, annak más anyaggal történő helyettesítése és a patkolt biztosíték nem megfelelő,
- a vezetőfülkében tartalék biztosítékokat kell elhelyezni,
- kombájnnál hajlékony földelő vezeték (földelő lánc) kötelező.

1. számú táblázat

Engedélyezett össz tömeg (kg)	Porral oltó	Helyettesíthetőség
3500-12000	1 db 6 kg	1 db 13 A és 89 B
12000-24000	1 db 12 kg	1 db 34 A és 144 B
24000 felett	2 db 12 kg	2 db 34 A és 144 B

- Az üzemelő erő- és munkagép kezelője szükség szerint, de legalább naponta egyszer köteles a kipufogó-vezeték és szikratörő műszaki állapotát felülvizsgálni és a rárakódott éghető anyagtól szükség esetén megtisztítani.
- A tartalék üzem- és kenőanyagot az erő- és munkagéptől, a kazaltól és a gabonatóblától legalább 20 méter távolságra kell elhelyezni éghető hulladéktól, növényzettől mentes területen.
- Erő- és munkagépen, gépjárművön olyan karbantartás, javítás, amely nyílt láng használatával jár, vagy üzemanyag elfolyásával járhat, gabonatóblán, szérún és a rostonövénytároló területén nem végezhető.
- Munkaszünet idejére az arató-, cséplőgépet, az erőgépet és az egyéb munkagépet a lábön álló kalászos terménytől, a tarlótól, továbbá a kazaltól legalább 15 méter távolságra kell elhelyezni, éghető hulladéktól, növényzettől mentes területen. Ha a tarlótól ez a távolság nem biztosítható, akkor 3 méter széles védőszántáson kívül kell az arató-, cséplő-, erő- és az egyéb munkagépet elhelyezni.
- Az arató-, cséplőgépet hajlékony földelő vezetékkel, akkumulátorát, pedig legalább nehezen éghető, villamosságot nem vezető anyagú védőburkolattal kell ellátni.
- Az erő- és munkagépet, arató-, cséplőgépet a kezelő üzemeltetés közben nem hagyhatja el, egyéb munkát nem végezhet.
- A szalmaösszehúzást és a kazalozást végző erőgép az összehúzott szalmát és kazlat csak olyan távolságra közelítheti meg, hogy az erőgép égésterméke, illetőleg annak elvezető csöve gyújtási veszélyt ne jelentsen.
- A szalmaösszehúzásban és a kazalozásban résztvevő erőgépet a ráhullott szalmától, szénától stb. rendszeresen meg kell tisztítani.
- Az összehúzott szalma alapterülete nem haladhatja meg az 1000 m²-t.

Kombájnok tűzvédelme

- A kezdődő tüzek oltására kitűnő a kézi tűzoltó készülék, amelynek utolsó felülvizsgálati időpontjának - szakember által végzett - egy éven belülinek kell lennie. A kombájn védelmére ezért kötelező a 6 kg-os A, B, C porral oltó tűzoltó készülék elhelyezése. A kisebb tűz eloltásával akár több millió forint tűzkár is elkerülhető.
- Földelőlánc (hatékony földelővezeték) a súrlódásból adódó statikus feltöltődés ellen védelmet biztosítja, ezért fontos a megléte és a megfelelő hosszúsága.
- A kipufogódob nem lehet lyukas, csatlakozása a motorhoz megfelelően kell lennie, nehogy kipattanjon véletlenül is szikra.
- Akkumulátor csatlakozó saruinak karbantartása szintén a szikraképződés miatt fontos.
- Az akkumulátort le kell fedni legalább nehezen éghető, villamosságot nem vezető védő-burkolattal (gumiszőnyeg, kemény műanyag stb.), és megfelelően kell rögzíteni.
- A vezetőfülke alatti területen a hidraulikaolaj folyását, szivárgását meg kell akadályozni, hiszen tűz esetén a továbbterjedést nagyban elősegítheti.
- A zárt üzemanyag ellátó rendszernél a szivárgások, a gázolaj csepegése nem megengedhető, ilyen hiányosságot azonnal fel kell számolni.
- Motorteret olajsártól, portól, léhától rendszeresen (legalább naponta munkakezdés előtt, de szükség szerint) meg kell tisztítani.

Traktorok tűzvédelme

- Itt is kötelező a kézi tűzoltó készülék rendszeresítése, hasonlóan, mint a kombájnoknál.
- A kipufogódob megfelelő műszaki állapota a szikrázás megszüntetése miatt szintén előírás.
- A traktor oldalára kihelyezett nagyobb méretű akkumulátor tetejének tökéletes elszigetelése védőburkolattal (pl. gumiszőnyeg), és annak megfelelő rögzítése szükséges.
- Motorteret olajsártól, portól, rendszeresen meg kell tisztítani.

Aratás tűzvédelmi előírásai

- Kombájnt a gabonatóblán, illetve tarlón üzemanyaggal tölteni TILOS!
- Az aratást lehetőleg közút, illetőleg vasútvonal mentén kell először elvégezni. A vasút és közút mentén az aratást követően legalább három méter széles védőszántást kell alkalmazni.
- Munkaszünet idejére a kombájnt a gabonatóblától, tarlótól és kazaltól legalább 15 m távolságra szabad leállítani. Amennyiben ez nem lehetséges, akkor 3,0 méter védőszántást kell készíteni.
- Erő- és munkagépet, valamint kombájnt a kezelő üzemeltetés közben nem hagyhatja el, más munkát nem végezhet.
- Olyan javítást, karbantartást, amely nyílt láng használatával, vagy üzemanyag elfolyással jár, a gabonatóblán (tarlón) nem végezhető el.
- Gabonatóblán dohányozni még a járművek, erő. és munkagépek vezető fülkéiben sem szabad. Az aratás idejére a gabonatóblától 15 méterre kell dohányzó helyet kijelölni, és vizet tartalmazó edényt kell elhelyezni.

Szalmaösszehúzás, kazalozás tűzvédelmi előírásai

- A mezőn (határban) összerakott kazal, valamint a szérű és rostnövénytároló elhelyezésénél a szélső tárolási egység és a környező építményektől a következő tűztávolságot kell megtartani:
 - a. az „A” és „B” tűzveszélyességi osztályba tartozó építményektől legalább 200 métert;
 - b. a „C”-„E” tűzveszélyességi osztályba tartozó építményektől legalább 100 métert;
 - c. a vasúti vágányoktól és a vasútállomástól - a rostnövénytároló ipari vágányát kivéve - legalább 100 métert;
 - d. a közúttól, erdőtől, lábon álló gabonától legalább 25 métert;
 - e. nagyfeszültségű, föld feletti villamos vezetéktől a legfelső villamos vezeték és talaj közötti távolság háromszorosát, de legalább 20 métert.
- Az állattartási telepeken a legfeljebb egy évre elegendő alomszalma- és szalastakarmány-szükségletet üzemi tárolásnak kell tekinteni.
- A szérűben csak kalászos terményt, szálas takarmányt és szalmát, a rostnövénytároló telepen, pedig csak rostnövényt szabad elhelyezni.
- A szérűn és a rostnövénytárolón a kazlakat úgy kell elhelyezni, hogy a második sorban levő kazal az előző sorban levő két kazal közé kerüljön.
- A kazlak, valamint a sorok között a nagyobb kazalmagasság háromszorosát, de legalább 20 méter távolságot kell biztosítani.

- A mezőn (határban) összerakott szálastakarmány-, szalma-, rostnövény- stb. kazlakat legalább 3 méter széles védőszántással kell körülvenni.
- A szérú és a rostnövénytároló területét az éghető hulladéktól, elszáradt gáztól stb. állandóan tisztán kell tartani.
- Dohányozni a szérú és a rostnövénytároló szélső tárolási egységétől, illetőleg a más helyen lévő kazaltól legalább 30 méter, tüzet rakni legalább 100 méter távolságra, a kijelölt helyen szabad. A tilalmakat a szérú és a rostnövénytároló bejáratainál biztonsági jellel jelölni kell.
- A rostnövény osztályozása esetén egy időben legfeljebb 4 kazal, tárolási egység bontható meg.
- A rostnövényt kisátorozni csak a tárolón kívül és a szélső kazaltól 10 méteren túl szabad. A sátorozási területen minden megkezdett 10 000 m² alapterület után 10 méteres tűztávolságot kell biztosítani.
- A pozdorja kazal legnagyobb megengedett alapterülete 300 m². A kazlakat egymástól legalább 10 méter, rostkazaltól, épülettől legalább 20 méter távolságra szabad helyezni.
- A szalmaösszehúzásban és kazalozásban részt vevő erőgépek az összehúzott szalmát és kazlat csak olyan távolságra közelíthetik meg, hogy kipufogócsövük a száraz szalmára ne jelentsen gyújtási veszélyt. Amennyiben a szalma megközelítése ezt szükségessé teszi, úgy a gépre hatékony kipufogó dobót kell szerelni és ezt azbeszt zsinórral, vagy más biztonságot nyújtó megoldással burkolni kell.
- Az erőgépekre ráhullott szalmát, illetve szénát rendszeresen el kell távolítani.
- Az összehúzott szalma alapterülete nem haladhatja meg a 1000 négyzetmétert.
- A szabadban összerakott kazlak legfeljebb 10x30x8 m nagyságúak lehetnek és a két kazal között legalább 20 m távolságot kell tartani. Vasúti vágánytól legalább 100 métert kell biztosítani. A kazlat a közúttól, erdőtől, lábon álló gabonától legalább 25 m távolságra kell elhelyezni. Nagyfeszültségű, föld feletti villamos vezetéktől a legfelső vezetékmagasság háromszorosát, de legalább 20 métert. A szabadban elhelyezett kazlakat minimum 3 méteres védőszántással kell körülvenni.
- A learatott kalászos terményt, szalmát a vasútvonal szélső vágányától és a vasútállomástól legalább 100 méter, a közúttól legalább 25 méter távolságra szabad elhelyezni. Ha a távolságok nem tarthatók, akkor a kalászos terményt, a szalmát az aratással egyidejűleg, a szálas takarmányt, pedig kiszáradáskor azonnal el kell szállítani. A vasút és a közút mentén az aratást követően legalább 3 méter széles védőszántást kell alkalmazni.

A tarló- és a növényi hulladék égetésének szabályai

- Az avar-, a nád- és a növényi hulladékégetés alkalmoszerű tűzveszélyes tevékenység. Égetés helyét, időpontját és terjedelmét a megkezdés előtt legalább 24 órával az illetékes hivatásos önkormányzati tűzoltóságnak írásban be kell jelenteni.
- A tarlóégetést TILOS végezni!
- A cséplési hulladékokat, így pillangósvirágú magvak hulladékait és egyéb hulladékot, a fatisztogatás hulladékait (a továbbiakban: növényi hulladékok), a hernyófészkeket és az arankafoltokat - megfelelő tűzvédelmi óvőrendszabályok betartásával - csak a helyszínen szabad elégetni.

Az erő és munkagépeket kezelőknek tűzvédelmi oktatásban kell részesülniük az aratásnál betartandó tűzvédelmi szabályokkal kapcsolatban a 28/2011. (IX.6.) BM rendelet (Országos Tűzvédelmi Szabályzat) 5. rész XXXII. fejezet (Használati szabályok) 240. A mezőgazdasági erő- és munkagépek alfejezetben felsoroltak, amelyek az alábbiak:

„240. A mezőgazdasági erő- és munkagépek

40. A mezőgazdasági erő- és munkagépek

- 607. §** (1)¹⁶² A kalászos termény betakarítási, kazalozási, szalma-összehúzási és bálázási munkáiban csak az a tűzvédelmi követelményeknek megfelelő, legalább egy, a vonatkozó műszaki követelményeknek megfelelő, legalább 21A és 113B vizsgálati egységtűz oltására alkalmas tűzoltó készülékkel is ellátott erő- és munkagép, valamint egyéb jármű vehet részt, amelynek tűzvédelmi felülvizsgálatát a betakarítást megelőzően az üzemeltető elvégezte. A jármű megfelelőségéről szemle keretében kell meggyőződni, amelynek tervezett időpontját 8 nappal előbb írásban az illetékes I. fokú tűzvédelmi hatóságnak be kell jelenteni. A szemléről jegyzőkönyvet kell készíteni, amelynek 1 példányát a járművön el kell helyezni és a szemlét követő 8 napon belül az I. fokú tűzvédelmi hatóságnak meg kell küldeni.
- (2) Az üzemelő erő- és munkagép kezelője szükség szerint, de legalább naponta egyszer köteles a kipufogó-vezeték és szikratörő műszaki állapotát felülvizsgálni és a ráakódott éghető anyagtól szükség esetén megtisztítani.
 - (3) A tartalék üzem- és kenőanyagot az erő- és munkagéptől, a kazaltól és a gabonatóblától legalább 20 méter távolságra kell elhelyezni éghető hulladéktól, növényzettől mentes területen.
 - (4) Erő- és munkagépen, gépjárművön olyan karbantartás, javítás, amely nyílt láng használatával jár, vagy üzemanyag elfolyásával járhat, gabonatóblán, szérűn és a rostnövénytároló területén nem végezhető.
 - (5) Munkaszünet idejére az arató-, cséplőgépet, az erőgépet és az egyéb munkagépet a lábbon álló kalászos terménytől, a tarlótól, továbbá a kazaltól legalább 15 méter távolságra kell elhelyezni, éghető hulladéktól, növényzettől mentes területen. Ha a tarlótól ez a távolság nem biztosítható, akkor 3 méter széles védőszántáson kívül kell az arató-, cséplő-, erő- és az egyéb munkagépet elhelyezni.
 - (6) Az arató- és cséplőgépet hajlékony földelővezetékkel, akkumulátorát pedig legalább nehezen éghető, villamosságot nem vezető anyagú védőburkolattal kell ellátni.
 - (7) Az erő- és munkagépet, arató- és cséplőgépet a kezelő üzemeltetés közben nem hagyhatja el, egyéb munkát nem végezhet.
- 608. §** (1) A szalmaösszehúzást és a kazalozást végző erőgép az összehúzott szalmát és kazlat csak olyan távolságra közelítheti meg, hogy az erőgép égésterméke, illetőleg annak elvezető csöve gyújtási veszélyt ne jelentsen.
- (2) A szalmaösszehúzásban és a kazalozásban részt vevő erőgépet a ráhullott szalmától, szénától rendszeresen meg kell tisztítani.
 - (3) Az összehúzott szalma alapterülete nem haladhatja meg az 1000 m²-t.

A szemle befejezése után a vezetőfülkében az alábbi dokumentációkat kell elhelyezni:

- Gépszemle jegyzőkönyv egy példánya. (kivonat)
- A kezelő tűzvédelmi oktatásáról igazolás.
- Szikrapróba jegyzőkönyv.
- Ellenőrzési napló.

A GÉPSZEMLE A NAPI KARBANTARTÁST NEM HELYETTESÍTI!!!